

Col·loqui internacional

Les Pays Catalans et la Provence : regards croisés / Països Catalans i Provença : mirades creudades / Países catalans e Provença : agaits crosats / País catalans e Provença : regards crosats / País catalan e Prouvènço : regard crousa

Presentació del Col·loqui

L'Association Française des Catalanistes (AFC) i el Centre Aixois d'Études Romanes (CAER-EA 854) de la Universitat AIX-MARSEILLE UNIVERSITÉ (AMU) organitzen el col·loqui internacional « **Les Pays Catalans et la Provence : regards croisés / Països Catalans i Provença : mirades creudades / Países catalans e Provença : agaits crosats** » que es celebrarà del **10 al 12 d'octubre de 2019** a la Maison de la Recherche d'Aix-Marseille Université, a Ais de Provença (29, avenue Robert Schuman).

L'objectiu general d'aquest col·loqui és l'estudi i la difusió de les relacions intel·lectuals, culturals i lingüístiques entre els Països Catalans i Provença, al llarg de tota la seva història. A partir d'una perspectiva interdisciplinària, es tractarà de combinar els enfocaments de la història comparada de la literatura, de la llengua, de la cultura i de l'estudi de l'organització política i social d'aquests territoris.

El col·loqui comptarà amb la presència d'especialistes de diferents àmbits: lingüística, ciències del llenguatge, literatura i arts, història, estudis polítics i dret, ... procedents de Centres de Recerca de diverses universitats franceses i europees.

El col·loqui serà l'ocasió de treballar junts sobre un projecte comú i permetrà presentar els resultats dels darrers treballs de recerca en els camps estudiats. Els resultats d'aquesta manifestació científica internacional es publicaran en un llibre.

Les **llengües de comunicació** seran el francès, el català i el provençal/occità i eventualment les llengües de les àrees geogràfiques que cobreix el *Centre Aixois d'Études Romanes*.

Estat de la qüestió

Des de la unió catalano-provençal, al segle XII, les relacions entre els territoris catalans i Provença han estat constants, encara que amb alts i baixos. Del segle XII al XV, el provençal (o occità literari) fou la llengua d'expressió dels trobadors catalans (Berenguer de Palol, Guillem de Berguedà, Cerverí de Girona, ...), abans que el gran poeta valencià Ausiàs March fés del català la llengua de la poesia. Terra de pas i d'acolliment, Provença va rebre, al llarg de la història, nombrosos artistes, intel·lectuals, polítics, ... procedents dels Països Catalans. La Renaixença catalana i el moviment del Felibritge apareixen gairebé simultàniament al segle XIX. Durant la segona meitat d'aquest mateix segle, Víctor Balaguer, poeta i polític català, víctima de la persecució de la monarquia espanyola, es refugià a Marsella, on fou acollit pels intel·lectuals provençals i, entre ells, per Frederic Mistral. Així va començar una relació particularment intensa (encara que no sempre exempta de malentesos i de divergències ideològiques i estratègiques) entre els intel·lectuals provençals i catalans. Des del segle XIX fins a la fi del franquisme, com a conseqüència de les diverses vicissituds històriques d'Espanya (« Setmana Tràgica » de Barcelona, Guerra del Marroc, Dictadura de Primo de Rivera, Guerra Civil, franquisme,...), Provença va acollir nombrosos refugiats dels Països Catalans. Des de la recuperació de la democràcia, les relacions entre Provença i els Països Catalans perduren per mitjà dels intercanvis culturals, literaris i artístics. Fins a quin punt les relacions entre aquests territoris van ésser i segueixen sent intenses ? Quines són aquestes relacions ? En quina mesura van conformar i segueixen conformant la seva vida, la seva llengua, la seva

literatura, la seva cultura ? En aquest aspecte, cal no oblidar que l'evolució històrica ha fet que tant a Provença, com als Països Catalans, la llengua autòctona (el provençal/occità, d'una banda i el català de l'altra) estigui en competència en el seu propi territori amb una altra llengua, cosa que implica situacions de bilingüisme i/o de diglòssia. A més d'això, des de ja fa algunes dècades, les mobilitats humanes, i, més recentment, la globalització són origen d'importants fenòmens de multiculturalitat i de plurilingüisme.

Àmbits d'estudi que proposa el col·loqui

L'estudi de les relacions intel·lectuals, culturals i lingüístiques entre els Països Catalans i Provença seran tema de debat entorn dels següents àmbits temàtics :

- **La representació de l'Altre en la literatura i les arts** : De quina manera els escriptors i els artistes dels Països Catalans representen en les seves obres (quadres, novel·les, relats de viatges, memòries, poemes...) l'univers i la cultura de Provença en tots els seus diferents aspectes? I recíprocament? Quin és el grau de relació entre la representació artística o de ficció i l'univers empíric ? Com s'articula en les obres el vaivé entre « la realitat » i « la representació » ? En quins referents s'insisteix d'una banda i de l'altra ?

- **Transferències culturals** : Com ho diu Michel Espagne, en passar d'un context a un altre tot objecte cultural pot estar sotmès a una transformació del seu sentit, a una dinàmica de ressemantització que tan sols es pot reconèixer si es tenen en compte els vectors històrics del passatge. Tots els grups socials susceptibles de passar d'un espai nacional o lingüístic a l'altre poden ser vectors de transferències culturals. En aquest aspecte, caldrà estudiar els fenòmens de reescriptura (traduccions, adaptacions, ...) així com la circulació de sabers, de cançons, de tradicions populars, d'obres i models literaris, d'obres d'art, de conceptes...

- **Interaccions lingüístiques** : Considerant que el provençal / occità i el català són dues llengües històricament, geogràficament i lingüísticament pròximes, convindrà estudiar qüestions com : la consciència de la diferència entre ambdues llengües des del segle XII ; les influències recíproques pel que fa a la llengua, la seva evolució i la seva normativització ; la influència del multilingüisme (i la multiculturalitat), del bilingüisme i/o de la diglòssia en aquestes llengües...

- **Interaccions societals** : Caldrà preguntar-se de quina mena han estat les interaccions entre les societats dels Països Catalans i Provença al llarg de la història. Caldrà interessar-se particularment en la construcció d'espais culturals, que poden tenir o no un objectiu polític: espais que transcendeixen les fronteres geopolítiques dels poders constituïts i que tendeixen a construir comunitats culturals, projeccions ideals o fins i tot utòpiques, que a vegades es fonamenten en el passat i la memòria per bastir el futur. En quina mesura els espais culturals dels Països Catalans i de Provença són o poden ser receptacle d'utopies polítiques ?

*****

Les **propostes de comunicacions** s'han de fer arribar als organitzadors del col·loqui (**Estrella MASSIP i GRAUPERA, Francesc NIUBÒ, Marina NAVÀS**) **abans de finals del 15 d'abril 2019** a l'enllaç <https://catalanprovence.sciencesconf.org/user/submit> o a les adreces electròniques següents :

Estrella MASSIP i GRAUPERA: maria-estrella.massip-graupera@univ-amu.fr , emasgrau@yahoo.fr

Francesc NIUBÒ: francois.niubo@univ-amu.fr fniubo@hotmail.com

Marina NAVÀS: marina.navas-farre@univ-amu.fr marina.navas@gmail.com

La **documentació** haurà d'incloure: títol de la comunicació, nom de l'autor o autors, resum de la comunicació (unes 350 paraules) i un breu currículum de l'autor/s.